

POSITION PAPER

Wetsvoorstel Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten (Kamerstukken 35 179)

Kern wetsvoorstel

Informatie over de uiteindelijk belanghebbenden (*ultimate beneficial owners*, hierna: UBO's) van in Nederland opgerichte vennootschappen en andere juridische entiteiten wordt centraal geregistreerd en bijgehouden. Deze verplichting vloeit voort uit de 4e Europese anti-witwasrichtlijn.

Aandachtspunten KNB

Openbaarheid

De informatie in het UBO-register is gedeeltelijk openbaar. De KNB maakt zich zorgen over deze openbaarheid en de privacy en persoonlijke levenssfeer van bonafide burgers die als UBO in dit register terechtkomen. Het moet mogelijk zijn om UBO-informatie af te schermen als er sprake is van blootstelling aan risico's.

Fraudegevoeligheid

Het UBO-register is fraudegevoelig en de handhaving is beperkt effectief. Dit is ook de conclusie van de Belastingdienst (zie uitvoeringstoets inzake UBO-register). De 'goeden' komen in het register, de 'kwaden' zorgen dat ze erbuiten blijven. Het register schendt de privacy van UBO's voor niets. Door de fraudegevoeligheid is het register niet betrouwbaar, niet effectief en niet doelmatig als middel tegen financieel-economische criminaliteit. Kwaadwillenden kunnen zich eenvoudig aan de registratie onttrekken. De terugmeldplicht voor Wwft-instellingen heft de fraudegevoeligheid van het register niet op.

Administratieve lasten

De invoering van het UBO-register brengt hoge kosten en veel administratieve lasten voor het bedrijfsleven mee. Voor het bedrijfsleven gaat het concreet om de inwinningsplicht, bijhoudingsplicht en registratieplicht, voor de Wwft-instellingen gaat het om de terugmeldplicht en inzagekosten. Deze kosten en lasten zijn disproportioneel in verhouding tot wat het register gaat opleveren.

Noodzakelijke aanvulling

Omdat het UBO-register niet betrouwbaar, niet effectief en niet doelmatig is als middel tegen financieel-economische criminaliteit, moet er een centraal aandeelhoudersregister komen.

Het centraal aandeelhoudersregister (CAHR) verzamelt en ontsluit centraal, digitaal en gestructureerd informatie over aandelen en aandeelhouders van BV's en niet-beursgenoteerde NV's.

Nederland heeft een Kadaster dat centraal registreert wie eigenaar is van een onroerende zaak in Nederland, maar geen vergelijkbaar register dat registreert wie 'eigenaar' (aandeelhouder) is van een Nederlandse vennootschap. Het CAHR geeft als 'Kadaster voor aandelen' zicht op wie schuil gaan achter BV's en niet-beursgenoteerde NV's en levert hierdoor een belangrijke bijdrage aan voorkoming en bestrijding van fraude en aan rechtszekerheid.

Het CAHR heeft een belangrijke toegevoegde waarde ten opzichte van het UBO-register. Het UBO-register wordt gevuld met gegevens die zijn aangeleverd door de registratieplichtige vennootschappen en andere juridische entiteiten en hun uiteindelijk belanghebbenden zelf, het CAHR berust op wettelijk verplichte opgaven door notarissen op basis van notariële akten. Daarnaast bevat het CAHR alle aandelenbelangen terwijl het UBO-register alleen de aandelenbelangen boven de 25% registreert.

Suggesties voor uitwerking

Het gaat hier om een implementatiewet van een Europese richtlijn en de aanpassingsmarges zijn niet ruim. Toch wordt het notariaat graag nauw betrokken bij de uitwerking van drie belangrijke zaken:

-de verduidelijking van de terugmeldplicht voor notarissen. Er bestaat nu onduidelijkheid over wat, wanneer en hoe er moet worden teruggemeld.

-de vormgeving van de inzagekosten. Notarissen moeten een vergoeding betalen om het UBO-register bij de KvK te kunnen inzien. En dat voor beperkte toegang tot het UBO-register waarop ze zich bij het verrichten van het cliëntenonderzoek niet uitsluitend mogen verlaten en waarvoor een terugmeldplicht geldt. Het klopt niet dat een partij die medeverantwoordelijk wordt gemaakt voor het actueel, juist en volledig houden van het UBO-register en die hierbij aanloopt tegen hoge kosten en veel administratieve lasten, moet betalen voor inzage.

-de toegang tot het UBO-register. Notarissen krijgen slechts beperkte toegang tot het UBO-register: net als voor ieder ander zijn alleen de zes openbare gegevens in het UBO-register beschikbaar voor notarissen. De KNB vindt dat notarissen ook toegang zouden moeten krijgen tot de niet-openbare UBO-informatie vanwege de bijzondere positie van de notaris als openbaar ambtenaar.

Slotopmerking

De Raad van State en de Autoriteit Persoonsgegevens zijn in hun adviezen over het CAHR ingegaan op doelmatigheid en effectiviteit, in hun adviezen over het UBO-register niet. En waar de AP in haar advies over het CAHR ingaat op de privacyaspecten hiervan, merkt zij over het UBO-register slechts op dat dit geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen. De KNB betreurt het dat de Raad van State en de Autoriteit Persoonsgegevens geen gebruik hebben gemaakt van de gelegenheid om op de punten van doelmatigheid, effectiviteit en privacy (kritische) kanttekeningen te plaatsen bij het wetsvoorstel. Het UBO-register is een gedeeltelijk openbaar register dat fraudegevoelig is en daarom niet betrouwbaar, niet effectief en niet doelmatig tegen financieel-economische criminaliteit. Het CAHR daarentegen is een besloten register dat vanwege zijn opzet wel betrouwbaar, effectief en doelmatig is als middel tegen financieel-economische criminaliteit.

16 mei 2019